

FÉLAG KENNARA OG STJÓRNENDA Í TÓNLISTARSKÓLUM

Menningar- og viðskiptaráðuneytið
Sölvhólsögötu 7,
101 Reykjavík

Reykjavík, 5. september 2022

Efni: Umsögn Kennarasambands Íslands og Félags kennara og stjórnenda í tónlistarskólum um drög að frumvarpi til laga um tónlist mál nr. 145/2022 og um drög að tónlistarstefnu mál nr. 146/2022

Kennarasamband Íslands (KÍ) og Félag kennara og stjórnenda í tónlistarskólum (FT) taka undir mikilvægi þess að setja þurfi skýran lagaramma um tónlist með heildarlöggjöf og að skýr tónlistarstefna sé mótuð. Þá telur sambandið nauðsynlegt að vekja athygli á nokkrum atriðum er varða frumvarpið og þau drög að tónlistarstefnu sem unnin voru samhliða því. Athugasemdir KÍ og FT lúta aðallega að tvennu.

Annars vegar eru gerðar athugasemdir við það samráð sem haft var við gerð frumvarpsins og stefnudraganna. Mikil ábyrgð hvílir á ráðuneyti að búa frumvarp til laga sem best úr garði og skapa forsendur fyrir því að löggjöf verði sem vönduðust. Til að ná þessu markmiði þarf að kalla eftir sjónarmiðum þeirra hópa sem frumvarp mun hafa áhrif á. Samkvæmt kynningu á frumvarpinu og drögum að tónlistarstefnu í samráðsgátt kemur fram að mikilvægt sé að „almenn sátt sé um þá stefnu sem er mörkuð í málefnum tónlistar og að stjórnvöld hafi sem besta innsýn inn í ólík sjónarmið“. Að mati KÍ og FT er ljóst að slík sátt næst ekki nema með aðkomu allra helstu fagaðila. FT er einn af mikilvægustu fagaðilum varðandi þau málefni sem frumvarpið og stefnuðrögin fjalla um en ekki var haft samráð við FT við gerð frumvarpsins og stefnudraganna. KÍ og FT telja mikilvægt að eiga kost á því að gæta hagsmuna félagsmanna sinna með því að koma að sjónarmiðum sínum og þannig eiga möguleika á því að hafa áhrif á efni frumvarpsins og draganna.

Hins vegar snúa athugasemdir KÍ og FT að því að FT sé ekki skilgreint sem hagaðili í lögnum og þannig útlokað frá þeim veigamiklu áhrifum sem lögin veita hagaðilum líkt og nánar verður skýrt síðar.

Félag kennara og stjórnenda í tónlistarskólum er mikilvægur hagsmunaaðili þegar kemur að mótun tónlistarstefnu og samstarfsvettvangi um stefnu og aðgerðir í málefnum tónlistar. Í því samhengi teljum við nauðsynlegt að gera grein fyrir hlutverki og markmiðum KÍ og FT til að varpa ljósi á mikilvægi aðkomu félagsmanna að gerð þessara laga og að FT verði skilgreint sem hagaðili skv. lögnum.

Kennarasamband Íslands

Kennarasamband Íslands starfar á landsvísu og innan þess eru átta aðildarfélög, þ.á.m. Félag kennara og stjórnenda í tónlistarskólum (FT), Félag leikskólakennara, Félag grunnskólakennara og Félag framhaldsskólakennara. Hlutverk KÍ er að gæta hagsmuna og réttinda félagsmanna sinna, fara með samningsrétt um kaup og kjör, efla fag- og stéttarvitund og efla skólastarf, kennaramenntun og starfsþróun félagsmanna.

Félag kennara og stjórnenda í tónlistarskólum

Það aðildarfélag KÍ sem hefur mestra hagsmuna að gæta hvað frumvarpið og stefnuþróingin varðar er Félag kennara og stjórnenda í tónlistarskólum. Félagsmenn FT eru um 530 og starfa í um 80 tónlistarskólum um land allt. Aðild að félaginu eiga þeir sem kenna við tónlistarskóla, skólástjórar og millistjórnendur tónlistarskóla og þeir sem starfa við tengd störf og stofnanir. Samkvæmt 2. gr. laga FT er hlutverk félagsins m.a. að:

- afla og miðla upplýsingum um þróun tónlistarfræðslu sem og fagleg málefni er varða tónlistarskóla
- efla samstarf við samtök og stofnanir hér á landi og erlendis og vera tengiliður við stjórnvöld
- efla samvinnu og faglega umræðu meðal félagsmanna og við hagsmunaaðila
- stuðla að bættri tónlistarkennslu og styrkja stöðu tónlistarfræðslu í landinu

Í 17. gr. laganna er kveðið á um skipun fagraðs tónlistarskóla en skv. 18. gr. er hlutverk fagraðs að fjalla um fagleg málefni og skólamál, efla samstarf milli fagaðila og stjórnvalda, efla svæðisbundið samstarf, fylgjast með þróun tónlistarfræðslu hér á landi og erlendis og efla tónlistarkennslu og tónlistarlíf.

FT er fag- og hagaðili sem hefur margvíslegra hagsmuna að gæta við gerð frumvarps til laga um tónlist, við stofnun Tónlistarmiðstöðvar, tilnefningu í stjórn og tónlistarráð og gerð tónlistarstefnu.

Tónlistarskólar eru starfræktir í nánast öllum sveitarfélögum landsins og koma félagsmenn FT frá öllum þessum sömu stöðum. FT er undirstaða öflugs tónlistarlífs, tónlistarfólk er hluti af tónlistarlífinu á hverjum stað, heldur unga fólkinu, fjöregginu, á lofti, og leiðir það í gegnum sín fyrstu skref í tónlistarlífinu, - FT er mikilvægur hlekkur í virðiskeðju tónlistariðnaðar til framtíðar.

Í FT er fjölbreyttur hópur tónlistarfólks sem er burðarás í tónlistar- og menningarlífi á hverjum stað. Félagsmenn eru tónlistarkennarar, hljóðfæraleikarar, söngvarar, organistar, kórstjórar, hljómsveitarstjórar, flytjendur, tónskáld, höfundar, útgefendur, rannsakendur, fræðimenn, stjórnendur o.fl. Sem flytjendur eru þeir hluti af símfóníuhljómsveitum, kammerhópum, popphljómsveitum, rytmískum böndum, kórum o.fl., auk þess að vera einleikarar, einsöngvarar o.s.frv.

Drög að frumvarpi til laga um tónlist

KÍ og FT telja mikilvægt að koma á framfæri eftirfarandi ábendingum við einstaka ákvæði frumvarpsins eins og það er birt í samráðsgátt.

Varðandi 1. gr.

Samkvæmt 1. gr. lagafrumvarpsins er markmið laganna að efla umgjörð fyrir sköpun og flutning tónlistar á landinu öllu, marka heildarramma fyrir málefni tónlistar og búa henni hagstæð skilyrði. FT telur að til að þessu markmiði verði náð sé mikilvægt að félagið hafi aðkomu að því að marka heildarramma fyrir málefni tónlistar enda félagið málsvari stórs hóps þeirra sem marka grunninn að tónlistarfólki og tónlistariðnaði framtíðarinnar.

Varðandi 2., 3. og 4. gr.

Samkvæmt 2., 3. og 4. gr. eru möguleikar til þátttöku í því mikilvæga starfi sem Tónlistarmiðstöð og stjórn hennar mun hafa með höndum bundið við hagaðila. Á árlegum aðalfundi Tónlistarmiðstöðvar eiga seturétt stofnaðilar og þeir aðilar sem skipa fimm fulltrúa í stjórn Tónlistarmiðstöðvar. Það er því ljóst að hagaðilar gegna mikilvægu hlutverki skv. lögnum enda er miðstöðinni ætlað víðtækt hlutverk í málefnum tónlistar, s.s. að vera samstarfsvettvangur hagsmunasamtaka, hagaðila, atvinnulífs og stjórnvalda um stefnu og aðgerðir í málefnum tónlistar. Lögð er því til sú breyting á frumvarpinu að FT teljist til mikilvægra hagaðila skv. lögnum og verði meðal þeirra aðila sem tilnefna fulltrúa í stjórn Tónlistarmiðstöðvar.

Í þessu samhengi er rétt að benda á að einn hagaðila skv. frumvarpinu er Félag íslenskra hljómlistarmanna (FÍH). Líkt og í Félagi kennara og stjórnenda í tónlistarskólum eru tónlistarkennarar og tónlistarfólk í FÍH. Til að gæta jafnræðis er lagt til að FT hafi sama hlutverk skv. lögnum og FÍH, þ.e. að félagið tilnefni fulltrúa í stjórn Tónlistarmiðstöðvar, geti setið aðalfundi miðstöðvarinnar og tilnefni í tónlistarráð og hafi þannig sömu tækifæri til að skipuleggja og ákvarða verkefni miðstöðvarinnar og hafa áhrif á málefni er varða tónlist. Með þessu myndi löggjafinn tryggja jafnræði félagsmanna í framangreindum tveimur félögum en mismunun í þessu samhengi gæti bæði brotið gegn jafnræðisreglu og félagafrelsisákvæði stjórnarskrár. Að óbreyttu hafa félagsmenn FT ekki sama tækifæri og félagsmenn FÍH sem getur valdið því að þeir kjósi frekar að eiga aðild að FÍH.

Varðandi 6. gr.

Ákvæðið fjallar um tónlistarráð sem á að vera stjórnvöldum og Tónlistarmiðstöð til ráðgjafar um málefni er varða tónlist og tekur þátt í stefnumótun Tónlistarmiðstöðvar. Ráðherra skipar fulltrúa í tónlistarráð skv. tilnefningum hagaðila innan tónlistar. KÍ og FT vísa hér til sömu sjónarmiða og áður um að aðkoma FT sé nauðsynleg sem hagaðili og að FT verði skilgreint sem hagaðili og tilnefni þannig fulltrúa í tónlistarráð sem slíkur.

Drög að stefnu um tónlist

Í drögum að tónlistarstefnu kemur fram að um fyrstu opinberu stefnu á sviði tónlistar á Íslandi er að ræða. Því er afar mikilvægt að FT eigi aðkomu að mörkun stefnunnar enda leggja félagsmenn FT sem sinna tónlistarkennslu grunninn að tónlistarfólki og tónlistariðnaði framtíðarinnar.

Í drögum að tónlistarstefnu er að finna eftirfarandi áherslur og markmið. Þar segir m.a. um tónlistarmenntun:

Áhersla I: Tónlistarmenning – og menntun
Markmið 3: Fjölbreytt hágæðatónlistarmenntun

- „Tryggja þarf eðlilega samfellu í námi, frá fyrstu stigum í tónlistarskólum sveitarfélaga yfir í mið- og framhaldsstig í Menntaskóla í tónlist...“.

KÍ og FT vekja athygli á því að fleiri tónlistarskólar og framhaldsskólar bjóða upp á tónlistarnám á framhaldsskólastigi og tónlistarbrautir en Menntaskóli í tónlist og því þurfa ákvæði laga og stefnudraganna að ná til þeirra skóla líka svo gætt sé jafnræðis milli skóla, nemenda þeirra og starfsmanna.

Eins og framangreint, sem og frumvarpið og stefnuþrógin bera með sér, þá skiptir máli hverjir koma að borðinu þar sem hlutir eru mótaðir og ákvarðanir teknar. Þannig er mikilvægt að tónlistarstefna sem byggir á aðgengi, inngildingu, jafnrétti og fjölbreytni, sbr. inngang stefnudraga, tilgreini hvorki einn skóla umfram annan né taki afstöðu til kennslufræðilegra aðferða. Fyrir trúverðugleika stefnunnar skiptir máli að hún endurspegli heildina. FT starfar á landsvísu og hefur það hlutverk að standa vörð um hagsmuni heildarinnar, jafnrétti, jafnræði, lýðræði og gagnsæi. Tónlist á að blómstra á landsbyggðinni jafnt sem á höfuðborgarsvæðinu, hún á að hafa marga farvegi, vera fjölbreytt og víða. Það eru hagsmunir KÍ og FT og félagsmanna þeirra að vera hluti af samtalinu um þróun tónlistarstarfsemi, mótun stefnu og skipulags innviða til framtíðar.

- „Á Íslandi á að vera aðgengi að fjölbreyttri tónlistarmenntun á öllum skólastigum...“.
- Mikilvægt er að Kennarasamband Íslands sé þátttakandi í þeirri vinnu og aðgerðum sem lagðar eru til í fyrirliggjandi drögum að tónlistarstefnu þar sem í fyrirrúmi er aðgengi að fjölbreyttri tónlistarmenntun á öllum skólastigum.

Tónlistin er sameiginleg auðlind okkar

Með frumvarpi til laga um tónlist og drögum að tónlistarstefnu erum við að sækja okkur umboð sem tónlistarþjóð. Við kynningu á Íslandi sem tónlistarlandi, miðstöð tónlistar og landi hátíða, sbr. tónlistarstefnu, áherslu III, markmið 1, er mikilvægt að það umboð hafi sterka tengingu við grasrótina sem skóp þann farveg sem nýtt umboð er reist á. Framsýn heildarstefna um tónlist og okkar fyrstu lög um tónlist byggja á þeim innviðum sem tónlistin er sprottin úr.

Við fögnum þessu þarfa framtaki um leið og við bjóðum fram krafta okkar í stjórn Tónlistarmiðstöðvar sem mun halda um mikilvæga og spennandi stjórnartauma í þróun íslensks tónlistarlífs til framtíðar.

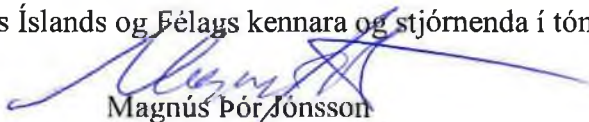
KÍ minnir á hlutverk Félags kennara og stjórnenda í tónlistarskólum sem lítur að faglegri framþróun tónlistar. Í því samhengi má nefna að félagið hefur staðið fyrir fjölmörgum ráðstefnum og málþingum sem varða m.a. menntun, menningu og listir í víðu samhengi, gildi tónlistar og sköpunar, hlutverk tónlistarskóla í skóla framtíðarinnar og sem hluta af heildstæðu kerfi menntunar og menningar, tónlist fyrir alla, þátttöku í erlendum samstarfsverkefnum og stefnumörkun og nýsköpun á þessu sviði til framtíðar, sjá fylgiskjal.

Sé tónlistargeiranum á Íslandi líkt við tré, þá er tónlistarmenntun trjástofninn og greinarnar sem af honum vaxa eru tónlistariðnaðurinn. Breið aðkoma að svo mikilvægum málum treystir grunninn og skapar sátt.

KÍ og FT hafa ýmsar fleiri ábendingar varðandi frumvarp til laga um tónlist og drög að stefnu um tónlist en sökum tímaskorts var því miður ekki unnt að gera því öllu skil í þessari umsögn. KÍ og FT leggjast gegn því að óbreytt frumvarp verði að lögum og að tónlistarstefnan verði samþykkt í óbreyttri mynd. Undirrituð óska eftir góðu samstarfi við ráðuneytið í áframhaldandi vinnu við lagafrumvarpið og stefnuðrögin.

Virðingarfyllst

f.h. Kennarasambands Íslands og Félags kennara og stjórnenda í tónlistarskólum

Magnús Þór Jónsson

Formaður Kennarasambands Íslands

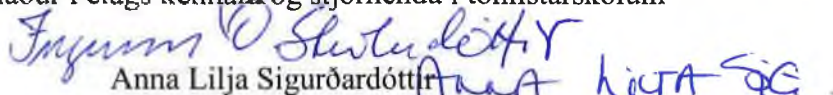

Sigrún Grendal

Formaður Félags kennara og stjórnenda í tónlistarskólum

Ingunn Ósk Sturludóttir

Varaformaður Félags kennara og stjórnenda í tónlistarskólum

Anna Lilja Sigurðardóttir

Lögfræðingur Kennarasambands Íslands